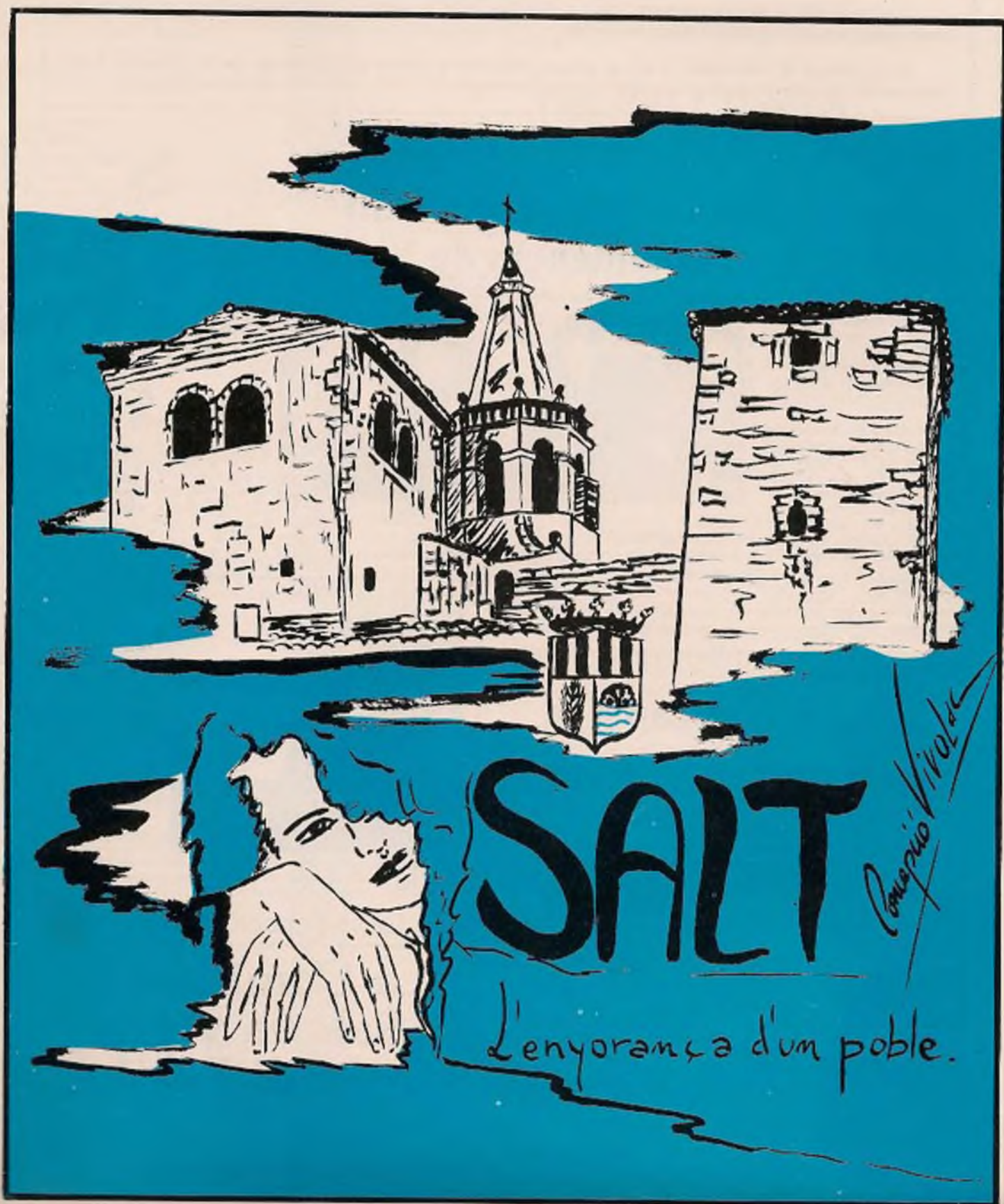

ANY IV - N.º 30 - GENER 1982

la farga

BUTLLETÍ DEL CASAL DE JUBILATS

SALT

SALT

L'enyorança d'un poble.

Cassipio Vivalda

Aquest mes, tenim un bon tema saltenc per espigolar. La visita al President Pujol per parlar-li de Salt i la seva independència. Però voldríem fer una reflexió sobre com han anat les coses. El dilluns dia 11, el President Pujol rep una comissió de Convergència i Unió. El dimarts dia 12, Pujol rep la Comissió per la Independència de Salt (comissió formada per entitats, associacions, partits polítics i personalitats saltenques).

I aquí ens preguntem, perquè la primera visita? És que la gent de Convergència i Unió, no estan representades dins la Comissió per la Independència? O és un protagonisme per recuperar el terreny perdut a Salt i concretament dins el Consell Municipal?

Crec que Salt és el més important per als saltencs, i que la qüestió de la Independència no s'ha de fer servir com a maniobra política de cap tendència.

D'altra banda el Punt Diari —i no sé perquè— tant en la notícia del diumenge dia 10, com en la del dimecres dia 13, ressalta molt més la visita dels de Convergència i Unió, sinó mireu els retalls de premsa.

Ho va prometre ahir, a la comissió que el visità

Jordi Pujol agilitzarà el tràmit per a la independència de Salt

dimecres 13/1/82

BARCELONA (De la nostra enviada especial Carme Coll). — El President de la Generalitat, Jordi Pujol, rebé ahir al matí, uns representants de la Comissió per a la Independència de Salt per tractar sobre el tema de la segregació.

Als representants de la Comissió, els acompanyaven Salvador Sunyer, diputat al Parlament de Catalunya, Xavier Soy, cap dels serveis de Governació de la Generalitat a Girona, i Josep Cristòfol, president del Consell. Tots ells amb un lligam molt fort amb el noble de Salt. A l'entrevista

missió.

Jordi Pujol lamentà la crítica a Josep Mídel pel llocant

amb arà a la Generalitat i assegurà que a mitjans del mateix mes a s'haurà tramès cap a Madrid un nou programa de

diumenge 10-1-82

PUNT DIARI

dimecres 13-1-82
regidors de CiU
Pujol, amb els
De Salt

SALT. — Els regidors de la Comissió de Convergència i Unió del Consell Municipal de Salt, foren ahir al matí a la tarda pel President Pujol a la Generalitat.

El President Jordi Pujol mostrarà que té una gran preocupació sobre el que es fa a Salt i que té moltes preguntes a les que donarà resposta. Els regidors de CiU, acompanyats pel diputat Salvador Sunyer i el cap dels serveis de Governació a Girona, Xavier Soy, van acompanyar a la Comissió.

Les comissions, rebudes per Pujol

Salt i Sarrià, cap a la independència total

SALT (De la nostra Redacció).

La Comissió per a la Independència de Salt ha preparat per a la setmana vinent un atapeït programa d'actes, entre els quals podem destacar dues importants entrevistes amb el President de la Generalitat, Jordi Pujol.

Ja ahir al matí, una comissió presidida per Alfons Moré, havia de ser rebuda pel President, però problemes tècnics de darrera hora va fer que aquesta s'ajornés per a demà dilluns. Així, a les onze de la tarda, l'Honorable mantindrà converses amb els membres del Consell Municipal, afiliats al partit de Convergència Democràtica de Catalunya.

A continuació, el dia dotze,

el President de la Generalitat, a dos quarts de deu del matí, rebirà uns representants de la Comissió per la Independència, els quals parlaran amb Pujol sobre la marxa del procés de segregació.

En els darrers mesos, aquest grup ha portat endavant una intensa campanya perquè el sempre debatut tema de la seva independència pugui ser realitat.

D'altra banda, sembla que la setmana que ve es farà l'exposició pública de l'expedient de segregació de les dues antigues vil·les Maigral totes les dificultats, es pot afirmar que aquesta lita lligament buscada, per Salt i Sarrià, es podrà veure realitzada.

El President de la Generalitat va prometre a la Comissió l'Independència de Salt que s'agilitzaran els tràmits quan l'expedient arribi a la Plaça de Sant Jaume (Foto Carme Coll)

La segregació, endavant

La Comissió de Salt va visitar Jordi Pujol (Plana 6)

dimecres 13/1/82

Any IV - N.º 30
GENER 1982

SUMARI

Espigolant.....	2
Editorial.....	3
Vida del Casal.....	4, 5 i 6
Culturalia.....	7
Des del Carrer Major.....	8 i 9
Taula de la Farga.....	9
El plànol de Salt de l'any 1865.....	10 i 11
El Testament de Lonsbury.....	12 i 13
Teva/Meva.....	15
La tercera edat i l'assistència social.....	16
Cartes a la Farga.....	17
Cagaferro.....	19
Llibertat d'expressió.....	19
La Vida amb humor.....	19

CONSELL DE REDACCIÓ

Lluís Mateu, Josep Cristòfol,
Orim Pla, Miquel Casellas, Joan
Arnau, Narcís Burch, Eusebi Ca-
bezas, Martí Fita, Guillem Terri-
bas, Joan Roada i Antònia Bau-
tista.

COMPAGINACIÓ I DISSENY

Guillem Terribas

PORTADA

Concepció Vivolas

**HAN COL·LABORAT EN
AQUEST NÚMERO**

Josep Costa i Ferrer, Ramon
Alberch i Fugueres

ADMINISTRACIÓ: M. Casellas

PUBLICITAT: J. Cebrián.

DISTRIBUCIÓ:

Joan Roig i Pitu Geli.

REDACCIÓ

Passeig Verdaguier, 1
CASAL DE JUBILATS
SALT

IMPRESSIÓ:

TIPOGRAFIA OFFSET PAGÈS
Tel. 42 01 07 - ANGLÈS

D'aquest número de LA FARGA
se n'han imprès 1.100 exemplars

Autoritzem la reproducció dels
articles, esmentant el nom de LA
FARGA.

Dipòsit Legal: GI 366-19/79

editorial

DEL SALT D'AHIR AL SALT D'AVUI

Si examinem l'evolució demogràfica de Salt durant els últims cent o cent vint i cinc anys veurem que l'índex de creixement segueix una línia més o menys sostinguda i normal fins arribar al cens del 1960. A partir de la dècada dels seixanta s'origina l'espectacular explosió que suposa passar sobtadament dels 7.000 habitants de llavors als actuals 20.000. Aquest desmesurat creixement porta com a conseqüència, transformacions substancials en les formes de vida, en els costums i en els més diversos aspectes de l'organització col·lectiva. Ens sembla, per tot això, que podem dir que els anys seixanta marquen la frontera entre el Salt d'ahir i el Salt d'avui. Del Salt que havia aconseguit conservar intactes a través de tants anys les seves especials característiques de poble rural i industrialitzat alhora, al Salt prolongació del nucli urbà de la capital, com a solució al problema de la saturació del terme municipal de Girona.

Hi ha moltes altres facetes derivades d'aquest sobtat creixement que han marcat la nostra vida col·lectiva i que valdria la pena d'estudiar: La massificació, la increíble especulació del sòl. Els anys seixanta signifiquen, certament, l'entrada triomfal de l'anarquia urbanística a Salt, l'inici de l'expansió purament especulativa, exempta de planificació. Les constructors, amparant-se en normes permissives i degradants, a la construcció pam a pam, a la congestió cada vegada més insuportable, fins aconseguir el Salt caòtic, inhumà, faltat de serveis, de zones verdes, d'espais lliures, de locals.... El Salt nou, el Salt d'avui.

A qui n'hem de culpar? Hi ha la tendència còmode de carregar als de Girona la culpa de totes les nostres desgràcies. Però en aquest cas de la destrucció sistemàtica del Salt que hauria pogut ser, dubtem que sigui prudent de fer-ho així; els seria massa fàcil demostrar-nos que, en bona part almenys, el desgavell urbanístic que patim ens l'hem fet i ens l'hem pastat entre nosaltres els saltencs: Entre constructors, immobiliàries i promotores saltencs, dirigides per coneguts saltencs de tota la vida i amb llicències concedides per un Ajuntament independent regit per autoritats saltencs. Què més volem?

Vida del CASAL

ASSEMBLEA ORDINÀRIA DEL CASAL - DIA 19 DE DESEMBRE DE 1981.

Tal com prometem a "La Farga" del mes de desembre, més avall trobareu un complet estat de comptes del Casal, relatiu a l'exercici passat de 1981.

No farem ara una còpia de l'acta de l'Assemblea però sí que anotarem uns quants punts que creiem d'interès, sobre tot pels que lamentablement no varen assistir-hi.

— La junta va presentar una esmena a l'Acta de l'anterior Assemblea en el sentit que tant en la lectura de la memòria com en la posterior exposició dels comptes del Casal no es va fer esment del deute pendent amb la firma Construccions Frigolé, de 715.964,15 Ptes., fent esment que aquesta

omissió no és imputable a l'anterior Junta, ja que la mateixa no era sabedora de tal fet; l'esmena es feu per tal que els socis siguin conscients de l'esforç econòmic fet durant el present exercici. L'esmena s'aprovà per unanimitat.

— Lectura d'una exhaustiva memòria d'activitats que va realitzar el Casal i estat de comptes que s'aprovà. Es recorda que tots els socis que vulguin fer qualsevol consulta sobre l'estat de comptes poden adreçar-se a la Secretaria.

— S'aprovà la creació d'una nova secció del Casal, la d'aficionats a l'electrònica, informant que ja tenen els seus estatuts degudament aprovats pel Ministeri de l'Interior.

— El capítol de precís i preguntes va ser més animat, i varen plantejar-se una sèrie de crítiques a "La Farga", sobretot per una portada. Després d'un intercanvi d'opinions, es va donar pas a noves preguntes i precís de caire molt divers, recollint la Junta alguns suggeriments interessants.

DIADA DE SANT ESTEVE.

Com ja és tradicional vàrem celebrar aquesta diada amb un vermut que va resultar molt concorregut; la taula feia goig, i tots plagats vàrem fruit d'una estona de companyia i germanor.

Abans del vermut també vàrem tenir un concurs de Petanca que va resultar molt concorregut.

JOAN BOADA
ANTONIO ECHAVE

"SUS OJOS SON SU VIDA"

JAIME TARRUS GALTER

LICENCIADO EN CIENCIAS FISICAS
OPTICO DIPLOMADO

OPTICA TARRUS, S.A.

Santa Clara, 54 - Tel. 21 37 50 - GERONA
Dr. Ferran, 1 - Tel. 23 06 61 - SALT.

- * Máxima variedad y calidad en modelos monturas
- * Graduación de la Vista
- * Adaptación de Lentes de Contacto
- * Lentes Potencia Progresiva
- * Cristales Zeiss

* DTO. 10% PARA JUBILADOS SOCIOS DEL "CASAL DE JUBILATS"

Vida del CASAL

CASAL DE JUBILATS DE SALT - ESTAT DE COMPTES AL 19-12-81

INGRESSOS

SOCIALS	Quotes de socis	441.600	
	Quotes Soc's Protectoras	145.500	
			587.100,
SUBVENCIONS	Ajuntament de Girona	60.000	
	C.P.V.E. (Havaneres)	60.000	
	Caixa d'Estalvis Provincial	50.000	
	Sr. Frederic Santolú	50.000	
			220.000
PROGRAMA FESTA MAJOR	- Benefici net	302.000	
			302.000
ACTIVITATS	Benefici Havaneres	21.937	
	Benefici Excursions	50.000	
			71.937
VARIS	- Cobrat per l'exploració del Bar	111.738	
	- Interessos cobrats dipòsits de fons	3.587	
			115.325
TOTAL INGRESSOS			<u>1.296.362</u>

MANTENIMENT I REFORMES	Campana extractora Bar	34.263	
	Material sanitari	5.265	
	Inst. aigua potable	19.749	
	Neteja material	24.687	
	Reforma sala d'actes	147.701	
	Varis	46.030	
			277.715,
SECRETARIA	Material d'oficina	27.545	
	Impremta	14.852	
			72.397,
AMORTITZACIONS	- C.P.V.E. (Prèstec, 4 trimes)	287.587,20	
	Conat. Frigolè - Deute obres	300.000	
			587.587,20,-
VARIS	- Dia del Jubilat - Subvenció pèrdues	152.245	
	- Havaneres - Cost d'organització	47.000	
	- Homenatge Pere Vila - Fundador Casal	22.341	
	- Petites despeses diverses	70.022	
			291.608,-
SECCIONS DEL CASAL	Subvenció C.P. Salt	20.000	
	Subvenció C.E.S.	14.500	
			34.500,-
TOTAL DESPESES			<u>1.428.306,20,</u>

DESPESES

SERVEIS	Llum	148.720	
	Aigua potable	129	
	Telèfon	15.650	
			164.499,

RESUM

Saldo favorable any 1980	219.815,16
Ingressos exercici 1981	1.296.362,-
Despeses exercici 1981	1.428.306,20
Saldo favorable exercici 1981	87.870,96
Dèficit de l'exercici 1981	131.944,20 Ptes

DEUTES PENDENTS DE LIQUIDAR

165.964,15 a Construccions Frigolè.
1.150.348,80 a C.P.V.E. Resta Crèdit

¡CORRE, CORRE,
QUE VIENE
MARET!

CON SU
SALCHICHON
COCHON

SALCHICHON COCHON

Maret®

FABRICADO POR: JAMONES GERONA, S. A.

Avda. Canigó s/n

Tel. 23 91 11 Telex. 57170 HAM E

SALT - GERONA SALT - GERONA

PETANCA - RESUM ANUAL

El C.P. Salt ha participat en el decurs de l'any 1981 a dinou competicions de caire Provincial, Regional i Internacional. Els resultats, si bé no són com els d'anys enrera, donen idea del nivell actual del Club.

Els Sèniors-Juvenils han conquerit quatre primers llocs, sis segons, set tercers i dos quarts. També a Consolant s'ha fet un primer lloc i un tercer. Els Juvenils, com a tals, tan sols han fet un segon.

Les Dames, potser sigui l'any que millor han actuat. Vuit primers llocs, quatre segons i set tercers ho demostren i més si tenim en compte que només han participat en onze competicions.

Tornem a tenir Infantils jugant i guanyant. Han participat a nou Competicions i han fet dos primers, tres segons i un tercer.

Resumint, doncs, veiem que ha estat un molt bon any per a les Dames i els Infantils; per sota del normal per als Juvenils i jo diria que no amb massa sort per als Sèniors. S'han escapat alguns primers llocs per moltes i variades raons. Els motius? Si ens posem la mà sobre el

pit, tots i cadascun dels membres del C.P. Salt veurem que en tenim un xic de culpa.

Els èxits més significatius potser són els tres primers llocs a les 24 Hores i al G.E.I.E.G. i el segon conquerit a les 20 Hores del Prat del Llobregat. El desengany més gran, el "cop de pito de Cassà" que ens privà de guanyar per segona vegada la Copa de les Dotze Hores.

Personalitzant ja, vegem a continuació quins jugadors del nostre Club i les vegades que han format a les tripletes classificades dintre els quatre primers llocs a les dinou Competicions esmentades:

- 8.— Josep Torras.
- 7.— F. Oliveira i S. Oliveira.
- 5.— M. Oliveira.
- 4.— Júlia Gómez i Casas.
- 3.— M. Ros.
- 2.— Josep M.ª Torras, A. Fernández, A. Peruga, A. Morales i Duran.
- 1.— F. Marí, S. Fernández, Joan Martín, E. cabezas, L. Mateu, A. Mateu, F. Muñoz, J. Boó, A. Echave, J. Quintana, A. Ruiz, M. Ventura, A. Roca i J. Hidalgo.

Això referent a Sèniors. Les Dames queden així:

- 5.— M. Peruga i J. Carrillo.
- 4.— D. Gamundi i C. Serra.
- 3.— C. Cortada.
- 2.— Pierrette Torre, A. Espinosa, A. Curt, M. Vila i A. Calvo.
- 1.— Loli i Ester Torras, M. Espinosa, D. Espinosa i M. González.

JUVENILS:

- 1.— C. Fábregas, Jordi Soler i J. Fábregas.

INFANTILS:

- 3.— David Ros i Carles Ros.
- 2.— M. Torres, Espinar i Artalejo.
- 1.— Ricard Gamundi i J. Ros.

Esperem que l'any 1982 sigui tan propici com el passat i a poder ser més esplèndid amb trofeus. D'aquests ja n'hi hauran. Guanyar-los ja és una altra cosa. Amb l'esforç i dedicació de tots ho aconseguirem.

BOTXES (Pista llarga)

El C.P. Salt ha estrenat pistes de Botxes a la nova Zona Esportiva de Salt. La inauguració fou per la Festa Major d'enguany amb una molt nombrosa participació i no pas massa bon temps.

Muntanya

CENTRE EXCURSIONISTA SALTENC

6-12-81 SORTIDA AL MONTSENY

Des de Sant Marçal vàrem pujar al cim del Matagalls. Va ésser un dia de molta fred. Érem 29 participants.

20-12-81 PORTADA D'UN PESSEBRE AL CIM DEL FERRAN.

Com cada any, el C.E.S. per Nadal, porta un pessebre a algun dels cims de les nostres comarques. Tradicionalment anàvem al cim del MONTMAJOR, però les dificultats per accedir en cotxe a la VALL DEL BAC ens han aconsellat aquest any canviar d'indret, i així l'hem portat al cim del FERRAN, al bell mig de la Garrotxa, prop de Taleixà, muntanya que per la seva situació gaudeix d'una panoràmica impressionant que abarca la major part de la província de Girona, del Pedraforca fins al mar, i del Montseny als Pirineus.

Va tenir cura de la realització del pessebre l'Ernest Penalba.

En total érem 42 els excursionistes que hi vàrem anar.

Al final de la caminada, vàrem fer una costellada al Pont de Valentí i un bon foc de camp, amb garnatxa, moscatell i fruita seca, i tot cantant l'Hora dels Adéus, vàrem acomiadar l'any i ens vàrem desitjar bones festes mutuament.

24-12-81 - MISSA DEL GALL A LES BERNARDES DE SANT MEDIR.

Altres anys havíem anat a Maià de Montcal, però aquest any hem cregut convenient variar, i així, la nit de Nadal vàrem acompanyar a les monges de LES BERNARDES a la seva missa del gall

cantada, a l'església de SANT MEDIR. Acabada la missa, vàrem celebrar el Nadal amb un ressopó a l'Hostal de CAN CATOFA, al costat de l'església. Participarem en aquesta activitat 49 socis i amics.

PROPERES ACTIVITATS DEL C.E.S.

17 de Gener.

Excursió a la neu. Anirem a LES ANGLÉS (Françal) i farem una sortida d'esplai, on el que vulgui podrà esquiar o si ho prefereix, prendre el sol i passejar.

23 i 24 de Gener.

Hostalet de d'en Bas - Sant Miquel de Falgars - Cabrera, pernactant al refugi de Sant Miquel de Falgars, propietat del G.E.I.E.G que ens l'ha cedit molt amablement.

7 de Febrer.

Tradicional sortida hivernal. Aquest any farem:

Ull de Ter - Gra de Fajol petit - Gra de Fajol gros - Ull de Ter.

ALTRES INFORMACIONS:

— Hi ha en projecte sortides al Pic de BAILANDRAU, la travessa ULL DE TER - NÚRIA i el CANIGÓ, les quals si tot va bé farem a la primavera.

— Els qui estiguin interessats en obtenir la Llicència esportiva d'enguany, poden passar a sol·licitar-la els dimecres i divendres, de 8 a 9 del vespre, al nostre local.

AUXILIAR DE BIBLIOTECÀRIA

Des del propassat mes de novembre la Biblioteca Municipal de Salt compta amb els serveis d'una Auxiliar de Bibliotecària.

Aquest augment de personal demostra la importància que ja fa molt temps havia assolit la Biblioteca del nostre poble.

L'Ajuntament de Salt, el dia 21 de desembre del 1953, obre un expedient per a la creació d'una Biblioteca Municipal d'acord amb la legislació vigent. El Ple corresponent, el dia 29 del mateix mes acorda per unanimitat:

- a) Fundar una Biblioteca Municipal.
- b) Nomenar la Junta que ha de regir-la.
- c) Instal·lar-la a les Escoles Nacionals.
- d) Nomenar Bibliotecari al Sr. Lluís Xifra i Riera.

S'inaugurà oficialment el 7 de novembre del 1954 amb l'actuació de l'Orfeó de Salt i la Cobla-Orquestra Iris.

El 8 d'octubre del 1966 s'inauguraren les noves instal·lacions a l'edifici de la Caixa d'Estalvis Provincial, per haver quedat insuficient el local de les Escoles Nacionals. Simultàniament és nomenada Bibliotecària titular la Sra. M.ª Carme Bover i Calvo.

Segueix el creixement amb notable increment de lectors i amb l'establiment de nombroses activitats, fins que amb molt de retard és reconeguda aquesta tasca i l'agost del 1981 és convoca la plaça d'Auxiliar de Biblioteca que ara s'ha cobert.

CONCERT DE NADAL.

El dia 23 de desembre, al Patronat Parroquial, organitzat per la Biblioteca Municipal i amb el patrocini del Consell Municipal va tenir lloc el Concert de Nadal a càrrec de la Coral

Infantil de la Biblioteca i de la Coral Oidà.

El local va ser ple de gom a gom i el públic va sortir realment satisfet de l'actuació d'ambudes Corals.

A la primera part va actuar la Coral Infantil dirigida per Montse Sunyer i Tura Castro interpretant extraordinàriament, entre d'altres, "FUM, FUM, FUM", "El Noi de la Mare", "SANTA NIT", i "Tinguem tots un bon Nadal".

La Coral Oidà va fer la segona part, destacant amb les peces: "AMB QUATRE BRUCS", "JOIA EN EL MÓN", "Cancó de Bressol", "El cant dels ocells" i "NADAL BLANC". David Sunyer i Jordi Bernardo varen ser els seus directors.

PRIMERA CANTADA DE CANÇONS NADALENQUES.

A Can Panxut, el dia de Sant Esteve, a les onze del vespre, va tenir lloc la primera cantada de Cançons nadalenesques. La sala del Patronat va ser insuficient per acollir el nombrós públic que va acudir-hi per escoltar la cantada. La interpretació va ser a càrrec del grup "Cors de Can Panxut". El nostre company de redacció Alfons Mateu n'és el director del triomfant grup esmentat.

REIS 1982

Arribada dels patges

Pel dia 3 a dos quarts d'una està prevista l'arribada dels patges reials amb globus. Saltongui I, Saltongui III, i Saltongui VII, patges reials destinats a Salt, arribaran al Camp d'Esports de Salt amb paracaigudes i dues ales Delta. La sortida amb les cartes dels nens i nenes saltencs la faran amb el globus RODAMON que hi participa amb el suport de "La Caixa". Els tripulants de l'esmentat globus Rodamon han comentat que l'organització i la impressionant assistència de públic a l'acte d'enguany és de les millors que han vist en les seves actuacions. Però degut al vent tan fort que feia, l'acte no va ser com estava previst, així va ésser, que els patges no varen poder marxar en globus. L'assistència de públic, però, va ésser massiva.

Arribada de SS.MM. Els Reis d'Orient

Per la Carretera del Sitjar, Carrer Rafael Masó, Passeig Marquès de Camps, Carrer Major, Carrer Dr. Fleming, Carrer Llarg, Carrer Major, Travessera de Santa Eugènia i tornada cap a Orient.

La rebuda tindrà lloc a la Plaça de l'Església. La Comissió organitzadora proga a tots els nens i nenes que esperin els Reis amb fanals i cantant la cançó "Visca els tres reis". L'arribada serà a les 7 de la tarda del dia 5 de gener del 1982.

La Comissió de Reis ens comunica que l'organització dels dos actes corresponents a la Festivitat dels Reis d'Orient estan adherits a la Campaña per a la Independència de Salt.

MER FÀBREGA

motos
catalunya

PERE TEIXIDOR

VENDA I REPARACIÓ MOTOCICLETES
MONTESA - DERBI - HONDA - GIMSON -
VESPA - VESPINO - PEUGEOT.

Carrer Major de Salt, 307 ☎ 23 93 67

S A L T - GIRONA

1981 UN BALANÇ PER A SALT

En cloure un any, el més raonable és fer-ne balanç. Les empreses que saben administrar bé així ho fan. Per què no fer-ne un per a Salt?

Diria que l'any 1981 a Salt ha estat molt diferent del seu predecessor: l'any 1980. Aquest darrer fou més "agitats", més "esvalotats" si fem cas a les notícies i esdeveniments que succeïren; per alguna cosa hi va haver eleccions al Parlament de Catalunya, i l'inici de la Campanya per la Independència, i això es nota.

L'any 1981 ha estat, políticament parlant, més pausat. Un to marcadament més pausat que l'anterior. També n'hi han hagut de notícies —tant se val— però menys destacables que el 1980.

Podríem dir que després de l'esbotzada al carrer, els propis fets han donat un tomb més calmat i serè.

Fem repàs d'alguns fets o esdeveniments que han marcat l'any 1981 en el seu pas pel poble. Aquests són els més importants:

POLÍTICS:

— L'inici de l'expedient de la Segregació de Salt de Girona: (11 de Febrer) i la seva exposició a Informació Pública: (8 de Desembre) per l'Ajuntament de Girona.

— La crisi en el Consell Municipal de Salt, amb el canvi de President, Alfons Moré, per Josep Cristófol, a causa de l'abandonament de Convergència i Unió dels càrrecs Municipals.

SERVEIS PÚBLICS:

— Inici de les obres del Mercat Municipal cobert, a l'antic camp de futbol, per valor de més de 200 milions de pessetes.

— Millora de l'asfaltat del Carrer Major (mal anomenada Carretera Nacional-141).

— La compra del Mas Llorens, masia històrica, i abandonada, del segle XIV, per a convertir-la en Museu Tèxtil i de la Pagesia, i al ensem en Arxiu Històric de Salt.

— Urbanització del sector de Can Paus, al Veïnat.

ESPORTS:

— La inauguració d'un nou Camp de Futbol a la zona Esportiva, per conversió de l'antic en una Plaça Mercat així com a part de zona verda.

Dins la Zona Esportiva s'hi fan diferents millores: pistes de botxes, nous vestidors, tancat metàl·lic...

— Les entitats esportives (Bàsquet, Futbol, Escacs, etc.) i altres, aconseguen diferents trofeus en competicions, i organitzen diverses activitats.

CULTURAL:

— La inauguració dels nous locals de l'Escola d'Adults al Carrer Major, així com la represa de la Cooperativa del Veïnat. S'hi fan diferents activitats.

— Els actes organitzats per la Biblioteca Municipal com aportació cultural al poble.

— Les classes de Música iniciades a Les Bernardes.

Frigoríficos del Ter, S. A.

Matadero
General
Frigorífico

Carrer Major de Salt, 419
Apartado 239 - Tel. 23 31 11
SALT - GIRONA

reparto diario de carnes de cerdo y vacuno

— Els actes de la "Diada de Sant Joan" organitzats per la Comissió de Cultura del Consell.

— L'activitat de les Escoles i Centres educatius del poble, etc.

ACTES POPULARS (Varis).

— La Festa Major, amb el nou emplaçament de l'Envelat, i la recuperació de "la Feixina" a les Deveses.

— Els Reis, amb l'arribada dels patges en paracaigudes i despedida amb el "globus Rodamón".

— El IV "de Salt a la Fama" i el "IV Aplec de Salt".

— La inauguració i recuperació del Patronat (Can Panxut), amb la reobertura del Bar i amb diferents sessions de Cinema, Teatre, exposicions, etc.

— La Festa de Sant Jordi, etc. etc..

SUCCESSOS:

— Salt dissortadament ha estat notícia continuada a les pàgines dels diaris locals per successos diferents: accidents de tràfic, robatoris, alguns atracaments, alteracions públiques, etc. El fet que més va commoure al

poble, però, va ser l'explosió en plena matinada d'un Bar del Carrer Guimerà (davant la Plaça Llibertat) sense que encara s'hagi esbrinat quines foren les veritables causes de la mateixa.

El 1981 ha tingut coses bones i dolentes; promeses i realitats. Ara ja és història. Desitgem que el 1982 sigui ben sortós per a nosaltres!

de la taula de

la farga
BUTLLETI DEL CASAL DE JUBILATS SALT

"LA FARGA" vol fer constar que el conte "LA REBEL·LIÓ DEL FANG", corresponent al número passat, n'és autor en Jordi Dalmau, que per errata d'impremta no es va signar.

Dinitrol®

TRACTAMENT ANTICORROSIU SUEC
PER A CARROCERIES D'AUTOMOBILS

Dinitrol
TRATAMIENTO
ANTI
CORROSIU

ROBERT VIDAL HORTA

SERVEI COMPLET PER A LA REPARACIÓ D'AUTOMOBILS.

Mecanica, Planxisteria, Pintura, Electricitat, Pneumatics, Tapisseria GRUA REMOLC.

Garatge Internacional
Ctra. Girona-Anglès (Afores de Salt)
Tels. 23 15 61 SALT.

EL PLÀNOL DE S

Recentment hom ha trobat a l'arxiu de l'Ajuntament de Salt un plànol de l'antic terme municipal datat de l'any 1865, que constitueix un punt de referència certament important per tal d'entendre l'evolució del municipi saltenc des de mitjans del segle XIX.

Altrament, aquesta trobada pren més relleu si tenim en compte la gran escassetesa de plànols que ens mostrin quina ha estat l'evolució urbana de Salt, i perquè planteja de manera fofaent l'absoluta necessitat de procedir a la classificació i ordenació —ja iniciada— de l'arxiu municipal de la vila.

Amb tot, abans de comentar amb una certa precisió el contingut de

l'esmentat plànol val la pena situar a grans trets quina és la veritable importància dels plànols en el conjunt del patrimoni documental; en aquest sentit val a dir que el plànol ha estat sempre més valorat que la simple documentació escrita, segurament per la seva facilitat d'observació i per constituir generalment un testimoni més vistent i menys complicat de lectura.

El plànol ha tendit a ser considerat una peça de museu, objecte passiu de contemplació, sense treure-li en molts casos les seves immenses possibilitats pel que fa al món de la investigació. En conseqüència, creiem que cal insistir que la importància dels plànols ve donada sobretot per:

a) la possibilitat d'estudiar amb una certa precisió l'evolució urbana d'un indret o municipi,

b) la possibilitat de localitzar-hi indrets ja perduts en la memòria, tant en l'aspecte artístic, com en el físic, arquitectònic o industrial,

c) conèixer amb detall el repartiment de la propietat i el tipus de conreus que s'hi duïen a terme, aspecte gens menyspreable per a estudis d'història econòmica.

d) i sobretot, el plànol ha de permetre extreure'n un seguit de conseqüències, principi bàsic sobre el que cal fonamentar les recerques històriques.

Passant en concret a comentar el plànol saltenc del 1865 cal dir de bon començament que té unes mides

SALT DE L'ANY 1865

d'1'60 m. d'alt per 2'25 d'ample aproximadament i que és signat a la ciutat de Figueres el 14 d'Agost de l'any esmentat, per Joan Papell i Lienas, Director de Camins i canals de reg. Això ens fa pensar que el plànol —ultra el seu caràcter cadastral— anava adreçat principalment a senyalar els camins, recs i conreus de Salt, tal vegada dins d'un projecte més ampli que hagué d'abraçar d'altres indrets de les nostres comarques.

Pensem que Joan Papell era professor d'arquitectura a la ciutat de Figueres, on a més de realitzar-hi alguna obra com a mestre d'obres, va dur a terme l'any 1878 un "Plano de la ciudad de Figueras y su reforma", i el 1891 publicà una Guia de la ciutat, molt abans havia realitzat un projecte de canal del Fluvià a la Muga. Suposem que aquest plànol, era una comanda purament professional que l'Ajuntament saltenc aleshores li encarregà amb una finalitat que avui dia ens és força difícil d'endevinar, però que havia d'obeir a l'interès de conèixer les partions de propietat i la qualitat de les terres de conreu.

Concretant més el contingut del plànol, cal remarcar que ens forneix una sèrie de dades força importants: per una part assenyala amb precisió els límits del municipi de Salt amb els de Girona, Santa Eugènia, Vilablareix, Montfullà i Bescanó, localitza els masos i els límits o partions entre les distintes propietats, dona una visió dels accidents físics (com l'antic llit del riu, o bé l'amplària de la bassa de les Fonts), així com els trets fonamentals del nucli urbà d'aleshores. Un aspecte molt important a remarcar és que assenyala d'una manera precisa les zones de conreu, i els tipus de terreny, concretant els indrets que eren de regadiu, erm, bosc, matoll, etc.

Les propietats estan identificades amb un número cada una, però dissortadament no consta el nom que els pertocava, de manera que es fa difícil saber qui n'era el propietari. Amb tot, dona suficients dades com per permetre'ns una comparació amb d'altres plànols, com ara el que ens fou llegat a l'Ajuntament de Girona —entre molts d'altres— per la família de l'Arquitecte R. Giralt i Casadesús,

i que presenta amb molta senzillesa la zona d'eixampla de Salt l'any 1927, amb el nom dels grans propietaris d'aquest sector.

NOTA:

En el proxím numero es publicara un article de Josep Clara, sobre aquesta epoca el títol de: "NOTES SOBRE EL SALT DELS ANYS 19860-1870"

RAMON ALBERCH i FUGUERES

Lamentem no poder reproduir millor aquestes fotos. Per qüestions tècniques no ha estat possible

El testament de LOUNSBURY

per JOSEP
COSTA i
FERRER

Willinston Fish havia nascut a Xicago i era un home fort i intel·ligent que havia tingut èxit en els negocis. Sempre va tenir, però, una secreta passió per la literatura i hagués canviat, possiblement, tota la seva fortuna per arribar a ser un bon escriptor. Va escriure tres llibres i diversos articles per a revistes i diaris.

Un bon dia de l'any 1897 va redactar un testament, d'un tal Charles Lonsbury, que era com una prosa poètica. El nom de Charles Lonsbury pertanyia a un membre de la família de Fish que va viure tres generacions abans. Fish deia que Lonsbury va ser un home "gran, fort i bo" i Fish va creure que el testament seria com un homenatge a aquell home que tant va admirar.

El testament de Charles Lonsbury es va publicar en diverses revistes fins que va caure en l'oblit.

Avui el ressucitem, en una traduc-

ció lliure, perquè pensem que encara que aquest testament no sigui "legal" pot fer-nos veure la vida d'una altra manera, potser de l'única manera que s'hauria de veure.

TESTAMENT

En el nom de Déu. Amén.

Jo, Charles Lonsbury, estant en el complet domini de la meva ment i memòria, faig ara i publico aquest testament per distribuir, amb tanta justícia com sigui possible, les meves possessions a la terra entre tots els homes que em succeixin.

El meu dret a viure, com que és només un bé de vida, no està a la meva disposició, però les coses esperades i tot el que hi ha en el món, ho deixo d'acord amb la següent distribució:

Article 1.er.— Deixo en custòdia a tots els bons pares i mares per als

Lo Vell Nou

FABRER MECANIC REPARACION CALZADO

Major de Salt, 309

GIRONA

ANA M.ª HERNANDEZ CASAGRÁN

SALA-2

SPORTS BOLSOS CALÇATS

Major de Salt, 309 - tel. 20 11 72

GIRONA

seus fills, totes les petites i bones paraules de pregària i tots els bells noms perquè els utilitzin justament i generosament segons les necessitats dels seus fills.

Article 2.on. — Deixo exclusivament per als nens, però només durant el temps que duri la seva infantesa, totes les dents de lleó i les margarides dels camps perquè juguin entre elles, fent-los també l'advertència que hauran de tenir cura de l'herba espitllera. I els deixo les platges groguenques dels rierols i la sorra daurada que hi ha sota les aigües i els dragons voladors que passen i refreguen la superfície de l'aigua. I els deixo l'olor dels salzes que s'hi submergeixen i els núvols blancs que floten alts sobre els arbres gegants. I els dies llargs, llarguíssims perquè siguin feliços de mil maneres. I els deixo la Nit i la Lluna. I dono a cada nen el dret d'escollir una estrella que serà la seva i ordeno al seu pare que li digui el nom d'aquesta estrella perquè el nen pugui recordar-la fins i tot després que hagi après i oblidat l'astronomia.

Article 3.er. — Deixo a tots els nois als camps i terres útils on s'hi pugui jugar a la pilota i totes les muntanyes cobertes de neu on puguin relliscar pendent avall. I tots els corrents d'aigua i les llacunes on es pugui

patinar i totes les praderes amb els trèbols florits. I les papallones i els boscos amb els esquiroles i els ocells esvoletegant i també els ecos i els sorolls estranys i els deixo tots els llocs distants que puguin ser visitats i totes les aventures que allí puguin trobar.

I, a la nit, deixo a cada noi el seu lloc prop del foc amb totes les figures que es puguin veure quan la llenya es crema.

Article 4.art. — Als enamorats els deixo el seu món imaginari amb tot el que puguin necessitar, com les estrelles del cel, el color vermell, les roses roges en les parets, la neu dels arcs, les suaus melodies de la música o qualsevol altra cosa que puguin desitjar per representar la bella i la permanència de l'amor.

Article 5.è. — I a tots els homes els deixo els tumultuosos esports de competència i també el desdeny per la debilitat i la confiada intrepidesa de la seva pròpia força.

I el poder de fer amistats perdurables i de tenir companys. I, només a ells, els dono totes les alegres cançons i els cors majestuosos que les canten i les veus suaus que les tarallegen.

Article 6.è. — I a aquells que ja no són ni nens, ni joves, ni enamorats, els deixo la Memòria. I els volums de

Burns i Shakespeare i els d'altres poetes, si n'hi ha d'altres, perquè puguin viure els temps llunyans plenament i lliurament. I els deixo també el coneixement del que és aquest món tan, tan estrany.

Joan Maragall, 9-8
Tel. 21 94 50
GIRONA

C/. Major de Salt, n.º 56
Tel. 23 52 30
SALT

Onze de Setembre, 7
Tel. 24 17 11
SALT

Un conegut i qualificat professorat al servei del futur conductor, amb la garantia d'un complet ensenyament.

NARCÍS

CABRUJA EL CADIRAIRE

A la recerca de gent que d'alguna manera puguin significar quelcom important per a Salt, hem topat avui amb un home que, saltenc de sempre, afincat a la plaça Sant Pere del Velnat, cadiraire de tota la vida, és l'únic que queda als voltants.

— Ja el meu avi i el meu pare foren cadiraire. L'ofici em ve per herència i tradició. Vaig néixer l'any 1907. Tinc doncs 74 anys i encara estic al peu del canó.

— **Voldríem que ens expliquéssiu com es fa o quina tècnica és necessària per fer una cadira.**

— Ara els temps han canviat i es fan cadiraire com aquell que fa xurros. Abans, per la poca mecanització, era una feina artesanal cent per cent.

— **Quins materials feieu servir?**

— Tan sols fusta, arbre poll quasi sempre, i balca.

— **Tot això ho trobàveu a Salt?**

— Quan el Ter era el Ter, a les Basses, hi havia balca que anàvem a segar. Per cert que era de molt bona qualitat. També la feiem servir del Delta de l'Ebre i de Daimiel, a Ciutat Real.

— **I quines eines tenieu?**

— Una serra per "amanir" la

fusta, torn per fer els petxes, filabrequí per foradar, contells i destrals per fer els bastons i una massa per apretar la balca. Amb tot això i unes bones mans, sortia una cadira de primera, molt més bona i còmoda que les que es fan ara. Abans les cadiraire de balce, petites, baixes i altes, eren les úniques que hi havia. Ara les de balca només, i parlo del preu, són pels rics.

— **Quines són les parts d'una cadira?**

— Essencialment tres: davant, darrera i cul. Es feien per separat i després es muntaven. Els davants i darreres eren generalment tornejats amb bastons també tornejats o fets a cops de contell. Les "corbes" del darrera també eren de fusta. Normalment tot estava encolat amb cola de peix o teula, però després de la guerra, la cola era tan dolenta (feta amb pells de conill) que de tant en tant havíem de posar-hi alguna punta. La cola blanca que arribà més tard, fou un gran ajut pels cadiraire.

— **Què tardàveu per fer una cadira?**

— És de molt mal dir, no en feiem una de sola. Primer preparàvem la fusta per a tota una sèrie, ho tornejàvem tot junt. En fi, no puc pas precisar el temps. El que sí puc dir és que una cadira baixa valia deu rals o tres "peles".

— **Encara en feu de cadiraire?**

— No. Ara tot just poso la balca. Refaig culs de cadira o bé embalco per a fàbriques i magatzems.

— **Quant val fer un cul d'una cadira?**

— Jo en faig pagar tres-centes "peles". Hi estic més o menys una hora i gasto un quilo de balca.

— **És molt delicat aquest material?**

— Home, no. Però sí que cal tenir-lo sempre en condicions òptimes a fi que no es faci malbé. Per això quan fa tramuntana s'ha de tapar i remullar-la a l'estiu. D'aquesta manera quan es cargola no fa fils.

— **A quin temps es vénen més cadiraire?**

— Ara és molt difícil dir-ho, però fa temps, per Reis era un no parar de fer cadiraire petites pels vailets. Avui dia els que les fan i les vénen són les

fàbriques i magatzems. Nosaltres, jo almenys, només hi faig el cul.

— **Hi ha moltes cadiraire encara?**

— Crec que a Salt, com a cadiraire d'ofici, només jo.

— **A part de fer cadiraire, què feu durant el dia?**

— Llegir. M'agrada molt fer-ho i sobretot articles que tenen una mica de fons. Aquest és un costum que em ve de fa molts anys. Jo era el primer de llegir tot allò que escrivia el meu germà Agustí, que ara és a Mèxic. Per cert que m'ha enviat un paper que us vull ensenyar.

El paper diu textualment: L'ORFEO CATALÀ DE MÈXIC A.C., celebrarà el propi dimecres, 22 d'Abril, a dos quarts de nou del vespre, al seu estatge social un sopar Commemoratiu de la Proclamació de la República Catalana del 1931. El consoci AGUSTÍ CABRUJA, membre de l'Ateneu de Lletres de l'Acadèmia Mexicana de Belles Arts i Acadèmic fundador de la Legió d'Honor Nacional de Mèxic, dissertarà sobre el tema:

LA PROCLAMACIÓ DE LA REPÚBLICA CATALANA EN EL SEU 50.è ANIVERSARI.

Ciutat de Mèxic, Abril del 1981.

— És un gran home el meu germà. Va escriure a l'**Autonomista** de Girona. **La Humanitat** de Barcelona, **Tele-Estel**, **Poble**, de Salt, **La Campana de Gràcia** i molts altres diaris i revistes. També era corresponsal de la **Fulla Oficial** i **El Heraldo** de Madrid. Ara ens ha dit que per els Campionats del Món de Futbol vindrà a Salt.

— **Per acabar ja, i tornant a les cadiraire, com ho feu per posar la balca?**

— És molt senzill. Mireu s'agafa així i es comença a cargolar la balca aguantant-la amb la ma esquerra. es dona la volta al petge i bastó i...

Després de la segona passada ja ens hem perdut. És molt fàcil, veieu? i torna a resseguir el cul de la cadira amb els seus dits. Dits d'artesà. Dits que han cargolat quilòmetres i quilòmetres de balca, que han tornejat i foradat milers de petges. Ben segur que són les mans que més culs de cadira han tocat.

LA TERCERA EDAT I L'ASSISTÈNCIA SOCIAL

MARTÍ FITA

Des de fa uns dies Salt compta amb una Assistent Social. No cal dir que és una bona notícia. La idea fou del Consell Municipal, i els seus serveis depenen del mateix, a través de l'Àrea de Sanitat i Serveis Socials.

El paper d'una Assistent Social és el de canalitzar sobretot les necessitats socio-culturals d'una població, especialment la més marginada i necessitada. L'alcoholisme, les drogues, la marginació social, els problemes d'integració familiar, l'adaptació escolar, entre altres temes, són alguns dels aspectes que una Assistent Social ha de recollir i solucionar.

En el cas de Salt, amb una altíssima població immigrant, amb un índex molt alt de població treballadora, el paper que ha de fer és vital. Poc ens hem preocupat fins ara dels qui arribaven al nostre poble, i s'encabien anònimament en un pis qualsevol, dels molts que s'han aixecat vertiginosament en tota la part nova de Salt.

Un aspecte fonamental del treball social, és la preocupació pels Jubilats

Fins que no va existir el CASAL DE JUBILATS, podem dir que la persona jubilada era una persona a la

qual s'hi dedicava molt poca atenció. Se'l considerava que ja havia acabat el seu "paper actiu" en la vida, i se l'arraconava perquè no "era útil". Trista equivocació, i una penosa ingratitud per a aquells qui ho havien donat tot.

Amb l'existència del Casal de Jubilats, els "nostres avis", "les persones grans del poble", han tornat a agafar protagonisme, i són precisament ells, els qui en fan de la seva Entitat un lloc viu i dinàmic com cap altre.

Essent, però, realistes, no hem arribat encara a dalt. Hi ha al poble de Salt, molts jubilats que no participen encara de la vida del Casal. Per a molts avis, especialment al Veïnat, els queda lluny, sigui perquè no es poden valdre per si mateixos, o els costa de sortir de casa seva. Altres jubilats, no estan encara integrats, i viuen solitaris al seu pis sense que gaires persones se'n preocupin.

Això és el que ha de plantejar l'Assistent Social als organismes competents: (Ajuntament, Diputació, Generalitat...) perquè ajudin a aquesta gent.

Per altra banda:

Se sent quants jubilats tenim a Salt actualment?

— Què fan les persones grans en el temps de lleure?

— Quines pensions cobren? Perquè la majoria de les pensions són baixes i insuficients?

— Perquè molta gent gran ha de treballar?

Ben segur que aquestes i moltes altres preguntes no estan contestades.

A part de tenir uns llocs adequats per al lleure, els jubilats tenen dret a tenir una bona assistència sanitària, gratuïta i unes prestacions de la Seguretat Social suficients i dignes; per altra banda la societat els ha de dedicar l'atenció i el protagonisme que mereixen.

Els jubilats han de recuperar el seu paper actiu en la vida. A Salt el CASAL de JUBILATS ha encetat ja el camí, un camí recorregut amb solidesa; ara cal que els organismes públics els dediquin també l'atenció que mereixen.

sallo

DECORADOR

Instal·lacions,
Hotels, Bars,
Restaurants, Dicoteques
Interiors.

Oficines y Fàbrica:
Plà de Montfullà s/n.
Tel. 23 11 12
BESCANO (Girona)

Amics del CONSELL DE
REDACCIÓ de "LA FARGA"
SALT

cartes a
la farga

Benvolguts:

En aquestes festes de Nadal i Reis no s'han fet "Els Pastorets" al Patronat Parroquial.

El perquè, no l'he esbrinat, i potser hi ha prou raons per no fer-los.

Però el que sí vull fer-vos present, és el desencís de veure com enguany grans i petits no han pogut fruit, com altres anys, d'aquests "Pastorets" tan nostres.

Alguns dels actors que havlem vist en "Els Pastorets" del Patronat, els hem pogut veure en el Teatre Municipal de Girona, representant uns "Pastorets -Plastificats", que en ben poca cosa ens recorden aquelles vetllades del "Patronat".

Jo demanaria que es fes el possible per tornar a fer "Els Pastorets" al Patronat. Ara que hi ha tot un any per preparar-ho, no volgueu que el proper Nadal ens trobem que tampoc tenim "Pastorets".

Els nostres infants us ho agrairan i recordaran tota la vida.

Us agraeixo la publicació d'aquesta lletra, que em penso serà compartida per molts dels lectors de "LA FARGA".

Rebeu una forta abraçada.

JAUME BOSCH I TERMES

ELS AVIONS I SALT

Ha passat un estiu més, i molts avions ens han ficat el seu soroll per portes i finestres a totes les cases del poble. Com un mal impossible de curar, suportem el seu pas. Ens hem resignat al trasbals del seu soroll com si fos un tribut obligatori més que hem de pagar perquè aquesta Societat de Consum en què vivim, pugui continuar el seu progrés.

Salt es troba a sota la vertical del pas de la totalitat dels avions que, procedents d'Europa, aterren

a l'aeroport Costa Brava i a una distància curta que fa que, quan aquests arriben, al passar els Pirineus ja comencen a perdre alçada i, al passar per Salt, passen tan baixos que la fressa t'entra fins al moll dels ossos i el fum, encara que no ens en adonem, empastifa tot el poble. Direu: i bé, què hi farem!

Estem tan avesats al fet que quan el mal ve de dalt: Govern, multinacionals... i en aquest cas en doble sentit, encara que per aquí passin baixos, que ens resignem a rebre'n les conseqüències com si es tractés d'un fet sobrenatural. I no és així; tenim dret a la tranquil·litat i a protestar de totes les fresses vinguin d'on vinguin. Que passin els avions, però que no molestin als qui estem a sota. Pot ser? Sí, si passessin més alts es podrien suprimir les molèsties en un tant per cent molt elevat. És possible? I tant! Només es tracta de fer un memorial de greuges prou explicatiu i convincent i adreçar-lo al Ministeri de l'Aire.

Exposaré un exemple llegit aquests dies a Punt-Diari, parlant de la festa major de Vilobí i que es referia als avions:

Resulta que el Ministeri de l'Aire volia prohibir als pagesos que tiréssin coets per evitar la pedregada pel perill que reportava als avions. Els pagesos ho acceptaven amb la condició de què el Ministeri es fes càrrec de les pèrdues que podien ocasionar les pedregades. La contesta fou que de cèntims res, que continuéssin tirant coets, però que abans aviséssin per fer passar els avions més alts.

Direu que Salt no té el problema econòmic. Hem sumat mai el valor econòmic dels trastorns psicològics que poden ser causats pels avions? I la contaminació dels fums? I el fet que l'Hospital Psiquiàtric en sigui el primer afectat, quan pel tractament que s'hi dona hauria de ser un oasi de tranquil·litat?

Salt necessita que els avions passin més alts. Tot depèn de l'energia amb què es damani. Hi ha precedents.

RAMON TORRAMADÉ

OPTICA

Amadeo Agustí

Optico diplomado

Dte. 10% per a Jubilats Socis del "Casal de Jubilats de Salt".

Rambla Verdaguer, 8 - Tel. 20 42 28

Gerona

GAGA FERRO

L'ACUDIT FOLL per Bugaraç

COMENTARI

En el n.º 11 d'abril del 801 l'equip de "La Farga" en aquest mateix espai, denunciàvem la falta de llibertat d'expressió, per l'acord passat per l'anterior junta, al prohibir els escrits dels HUNTSMAN, i os per això que des d'aquí també ens solidaritzem amb l'escrit que ens ha enviat l'Associació Catalana de la Premsa Comarcal, reproduint l'escrit següent:

LLIBERTAT D'EXPRESSIO

El cas del periodista Xavier Vinader, condemnat a 7 anys de presó i al pagament de 20 milions de multa per la publicació al setmanari "Interviú" d'un reportatge sobre les trames negres al País Basc, ha posat de nou en entredit l'existència d'una autèntica llibertat d'expressió al nostre país, puix malgrat la resonància que aquest cas ha tingut no és l'únic. Hi ha molts periodistes que reben condemnes cada any i molts que es troben actualment a l'espera de sentència.

Aquesta realitat és molt greu, ja que la llibertat d'expressió és una condició sense la qual no pot haver-hi llibertat ni democràcia. És un dret que recull clarament la Constitució en el seu article 20 i que, malauradament, poc es respecta.

Si la condemna al company Vinader no és revocada, s'haurà sentat el greu precedent que serà una autèntica merdassa per a la premsa. Provocarà i autincensura, i deixarà en no res el dret d'expressar-se, i informar i ésser informat.

Per això els que fem la premsa comarcal, la majoria dels quals no en vivim sinó que ho fem de manera vocacional, també demanem l'absolució de Xavier Vinader i la de moltes altres companyes que esperen sentència sense haver comès cap més delictes que el d'informar.

Si no és així, difícilment podrem creure que vivim en llibertat, difícilment podrem continuar amb la nostra tasca d'informar, difícilment podreu seguir essent informats.

Associació Catalana de la Premsa Comarcal

la vida amb
HUMOR

EL NOSTRADAMUS SALTENC INTERPRETAT

Remenant papers vells, el Burxeta ha trobat un manuscrit signat per un tal Salustianus ex Salto. La seva lectura m'ha captivat. Es tracta d'unes profecies sobre Salt, presasament escrites al segle XII. Si fossin autèntiques —cosa de la qual el Burxeta no en dubta gens— ens trobaríem amb un document realment excepcional, i ensomés explosiu, capaç de canviar radicalment el curs de la història saltenca. Les revelacions o profecies comencen amb aquestes paraules:

*Salustianus per Sanct Cucuphat
de Salto est (hemus) tractat fus).
Propheta bidet futurum
qui jam nonest plus obscurum.*

Com que el sentit d'aquesta primera estrofa és ben clar i palès, passo a interpretar el significat de les dotze següents.

Pronostica per a l'any 1982 milie et quattuor per viginti et binum! un gran trasbals (magnum et reuolutum tempus!). I dona la clau d'interpretació. Diu: "Frater versus fratrem": germà contra germà. Això només pot tenir dues possibles interpretacions. O bé lluita de Salt contra el Voinat, o bé lluita de Salt contra Girona. Jo m'inclino per aquesta segona interpretació, donat el clima de la independència saltenca.

La cinquena estrofa ha estat la més difícil per al Burxeta. "In loco cigarro surget nigrum fluium". Llargues hores aquestes paraules m'han tret el son. De sobte, tot se m'ha fet clar. "Hom descobrirà un pou de petroli a l'era de cal Cigarro".

I una que afecta al nostre estimat Casal de Jubilats. "Pax, Praemium, Domus vetusta, Gaudium magnum. A longe venit". No no endevineu? El Premi Nobel de la Pau serà concedit al Casal de Jubilats.

Deixo per a una altra ocasió les altres estrofes. Són les més negres i amenaçadores. I vull estudiar les a fons. De moment, tinc por.

BURXETA